

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 24 czerwca 2015 r.*

Odwołanie — Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) — Zmniejszenie pomocy finansowej — Metoda obliczania przez ekstrapolację — Procedura przyjęcia decyzji przez Komisję Europejską — Brak dochowania wyznaczonego terminu — Konsekwencje

W sprawach połączonych C-549/12 P i C-54/13 P

mających za przedmiot odwołania w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione, odpowiednio, w dniach 29 listopada 2012 r. i 31 stycznia 2013 r.,

Republika Federalna Niemiec, reprezentowana przez T. Henzego, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez U. Karpensteina, C. Johanna, C. von Donata oraz J. Lipinskiego, Rechtsanwälte,

strona wnosząca odwołanie,

popierana przez:

Królestwo Hiszpanii, reprezentowane przez A. Rubia Gonzáleza, działającego w charakterze pełnomocnika,

Republikę Francuską, reprezentowaną przez G. de Bergues'a, D. Colasa oraz N. Rouam, działających w charakterze pełnomocników,

Królestwo Niderlandów, reprezentowane przez K. Bulterman i B. Koopman, działające w charakterze pełnomocników (C-54/13 P),

interwenienci w pierwszej instancji,

w której drugą stroną postępowania jest:

Komisja Europejska, reprezentowana przez B. Conte i A. Steiblyté, działające w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Tizzano, prezes izby, S. Rodin, A. Borg Barthet, E. Levits (sprawozdawca) i M. Berger, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Cruz Villalón,

* Język postępowania: niemiecki.

sekretarz: K. Malacek, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 9 stycznia 2014 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 1 kwietnia 2014 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Republika Federalna Niemiec wnosi w odwołaniach o uchylenie wyroków Sądu Unii Europejskiej Niemcy/Komisja (T-265/08, EU:T:2012:434) i Niemcy/Komisja (T-270/08, EU:T:2012:612) (zwanymi dalej „zaskarżonymi wyrokami”), którymi Sąd oddalił jej żądania stwierdzenia nieważności, odpowiednio, decyzji Komisji C(2008) 1690 wersja ostateczna z dnia 30 kwietnia 2008 r. w przedmiocie zmniejszenia pomocy finansowej Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w programie operacyjnym w regionie objętym celem nr 1 w kraju związkowym Turynia (Niemcy) (lata 1994–1999) zgodnie z decyzją Komisji C(94) 1939/5 z dnia 5 sierpnia 1994 r. (zwanej dalej „decyzją dotyczącą Turynii”) oraz decyzji Komisji C(2008) 1615 wersja ostateczna z dnia 29 kwietnia 2008 r. w przedmiocie zmniejszenia pomocy finansowej Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) przyznanej decyzją Komisji C(94) 1973 z dnia 5 sierpnia 1994 r. na program operacyjny dla Berlina Wschodniego (Niemcy) objęty celem nr 1 (1994–1999) (zwanej dalej „decyzją dotyczącą Berlina Wschodniego”).

Ramy prawne

- 2 Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) został utworzony rozporządzeniem Rady (EWG) nr 724/75 z dnia 18 marca 1975 r. (Dz.U. L 73, s. 1, sprostowanie Dz.U. 1975, L 110, s. 44), zmienianym wielokrotnie, a następnie zastąpionym od dnia 1 stycznia 1985 r. rozporządzeniem Rady (EWG) nr 1787/84 z dnia 19 czerwca 1984 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Dz.U. L 169, s. 1).
- 3 W 1988 r. system funduszy strukturalnych został zmieniony rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2052/88 z dnia 24 czerwca 1988 r. w sprawie zadań funduszy strukturalnych i ich skuteczności oraz w sprawie koordynacji działań funduszy między sobą i z operacjami Europejskiego Banku Inwestycyjnego i innymi istniejącymi instrumentami finansowymi (Dz.U. L 185, s. 9).
- 4 Rozporządzenie nr 2052/88, które weszło w życie w dniu 1 stycznia 1989 r., miało zostać zrewidowane przez Radę na propozycję Komisji Wspólnot Europejskich w terminie do dnia 31 grudnia 1993 r.
- 5 Również to rozporządzenie zostało zmienione rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2081/93 z dnia 20 lipca 1993 r. (Dz.U. L 193, s. 5), które z kolei miało zostać zrewidowane przed dniem 31 grudnia 1999 r.
- 6 Rozporządzenia te tworzą fundusze strukturalne [Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR), Sekcja Orientacji, Europejski Fundusz Społeczny (EFS) i EFRR], które mają na celu skorygowanie podstawowych przejawów nierównowagi regionalnej w Unii Europejskiej, w szczególności poprzez promowanie rozwoju i dostosowania strukturalnego regionów opóźnionych w rozwoju („cel nr 1”) i poprzez przestawienie gospodarki regionów, regionów przygranicznych lub części regionów (w tym obszarów rynku pracy i wspólnot miejskich) poważnie dotkniętych upadkiem przemysłu („cel nr 2”).

- 7 Artykuł 7 rozporządzenia nr 2052/88, zmienionego rozporządzeniem nr 2081/93 (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 2052/88”), zatytułowany „Zgodność i kontrole”, przewiduje w ust. 1:

„Działania finansowane przez fundusze strukturalne lub otrzymujące wsparcie z [Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI)] lub z innego instrumentu finansowego są zgodne z postanowieniami traktatów i aktów przyjętych na ich podstawie z politykami Wspólnoty, w tym politykami dotyczącymi reguł konkurencji, udzielania zamówień publicznych, ochrony środowiska naturalnego, jak też stosowania zasady równości szans dla kobiet i mężczyzn” [tłumaczenie nieoficjalne].

- 8 Rozporządzenie Rady (EWG) nr 4253/88 z dnia 19 grudnia 1988 r. ustanawiające przepisy wykonawcze do rozporządzenia nr 2052/88 w odniesieniu do koordynacji działań różnych funduszy strukturalnych między nimi oraz z operacjami Europejskiego Banku Inwestycyjnego i innymi istniejącymi instrumentami finansowymi (Dz.U. L 374, s. 1), zmienione rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2082/93 z dnia 20 lipca 1993 r. (Dz.U. L 193, s. 20) (zwane dalej „rozporządzeniem nr 4253/88”), stanowi w art. 23, zatytułowanym „Kontrola finansowa”:

„1. W celu zapewnienia pomyślnej realizacji działań prowadzonych przez podmioty publiczne lub prywatne państwa członkowskie w trakcie realizacji działań podejmują niezbędne kroki w celu:

- regularnego monitorowania, czy działania finansowane przez Wspólnotę są realizowane we właściwy sposób,
- zapobiegania nieprawidłowościom i karania za nie,
- odzyskania kwot straconych w wyniku nieprawidłowości lub niedbalstwa. Z wyjątkiem przypadków, gdy państwo członkowskie lub pośrednik, lub podmiot odpowiedzialny dostarczą dowód, że nie można im przypisać nieprawidłowości lub niedbalstwa, państwo członkowskie jest subsydiarnie odpowiedzialne za zwrot każdej nienależnie wypłaconej kwoty [...].

Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o środkach podjętych na rzecz tych celów, w szczególności notyfikują Komisji opis systemów kontroli i zarządzania ustanowionych w celu zapewnienia skutecznego wprowadzenia działań. Regularnie powiadamiają one Komisję o postępach w ściganiu nieprawidłowości w postępowaniach administracyjnych i sądowych.

[...]

2. Z zastrzeżeniem kontroli przeprowadzanych przez państwa członkowskie zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi oraz z zastrzeżeniem postanowienia art. 206 traktatu [EWG] i wszelkich inspekcji prowadzonych w trybie art. 209 lit. c) traktatu, urzędnicy bądź pracownicy Komisji mogą przeprowadzać na miejscu kontrole działań finansowanych z funduszy strukturalnych oraz systemów zarządzania i kontroli, w szczególności w drodze kontroli wrywkowych.

[...]

3. Odpowiedzialna instytucja i organy przechowują do dyspozycji Komisji wszelkie dokumenty dotyczące wydatków i kontroli związanych z działaniem w okresie trzech lat następujących po ostatniej płatności odnoszącej się do działania” [tłumaczenie nieoficjalne].

- 9 Artykuł 24 rozporządzenia nr 4253/88, zatytułowany „Zmniejszenie, zawieszenie i cofnięcie pomocy”, stanowi:

„1. Jeśli wykonywanie działania wydaje się nie uzasadniać bądź części, bądź całości przyznanej pomocy, Komisja przeprowadza właściwe sprawdzenie przypadku w ramach partnerstwa, w szczególności wzywając państwo członkowskie lub organy wyznaczone przez nie do wdrożenia działania do przedstawienia stanowisk w wyznaczonym terminie.

2. W następstwie tego badania Komisja może zmniejszyć lub zawiesić pomoc na dane działanie lub dany środek, jeżeli badanie potwierdza istnienie nieprawidłowości lub istotnej zmiany wpływającej na charakter lub warunki wdrożenia działania lub środka, o których zatwierdzenie nie zwrócono się do Komisji.

[...]” [tłumaczenie nieoficjalne].

- 10 Zgodnie z art. 11 rozporządzenia Rady (EWG) nr 4254/88 z dnia 19 grudnia 1988 r. ustanawiającego przepisy wykonawcze do rozporządzenia nr 2052/88 w odniesieniu do Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Dz.U. L 374, s. 15), zmienionego rozporządzeniem Rady (EWG) nr 2083/93 z dnia 20 lipca 1993 r. (Dz.U. L 193, s. 34), zatytułowanym „Kontrola zgodności”, „[w] odpowiednich przypadkach i zgodnie z procedurami właściwymi dla każdej polityki państwa członkowskie dostarczają Komisji dokumenty dotyczące poszanowania przepisów przewidzianych w art. 7 ust. 1 rozporządzenia [...] nr 2052/88” [tłumaczenie nieoficjalne].

- 11 Po konsultacji z komitetem konsultacyjnym ds. rozwoju i transformacji regionów i komitetem przewidzianym w art. 147 traktatu WE Komisja przejęła na podstawie art. 23 rozporządzenia nr 4253/88 szereg rozporządzeń wykonawczych, wśród których figuruje rozporządzenie (WE) nr 2064/97 z dnia 15 października 1997 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 4253/88 w zakresie kontroli finansowej prowadzonej przez państwa członkowskie w odniesieniu do operacji współfinansowanych przez fundusze strukturalne (Dz.U. L 290, s. 1).

- 12 Artykuł 8 rozporządzenia nr 2064/97 przewiduje:

„1. Najpóźniej w chwili złożenia wniosku o płatność końcową i końcowej deklaracji wydatków dla każdej formy interwencji państwa członkowskie przedstawiają Komisji oświadczenie sporządzone [...] przez osobę lub organ administracyjny niezależny od wskazanego organu wykonawczego. Oświadczenie to zawiera streszczenie wniosków z kontroli przeprowadzonych w latach ubiegłych i ocenę ważności wniosku o płatność końcową, jak też legalności i prawidłowości transakcji objętych końcową deklaracją wydatków.

2. Jeżeli istotne niedociągnięcia stwierdzone na poziomie zarządzania lub kontroli, jak też wysoka częstotliwość występowania nieprawidłowości uniemożliwiają pozytywną ocenę ważności wniosku o płatność końcową i końcowej deklaracji wydatków, w oświadczeniu należy wskazać te okoliczności oraz oszacować zakres problemu i ocenić jego skutki finansowe.

W takim przypadku Komisja może zażądać przeprowadzenia dodatkowej kontroli w celu ustalenia nieprawidłowości oraz ich usunięcia w wyznaczonym terminie” [tłumaczenie nieoficjalne].

- 13 W dniu 15 października 1997 r. Komisja przyjęła również wewnętrzne wytyczne w przedmiocie korekt finansowych netto w ramach stosowania art. 24 rozporządzenia nr 4253/88. W pkt 5 i 6 tych wytycznych Komisja wyjaśnia, że w drodze odstępstwa od reguły, iż każda korekta finansowa netto dotyczy wyłącznie nieprawidłowości wykrytej (wykrytych), wyższa korekta finansowa jest przewidziana jednak w wypadku, gdyby Komisja miała słuszne powody, by uważać, że nieprawidłowość ma systematyczny charakter, odzwierciedlający w konsekwencji systemową niewystarczalność zarządzania, kontroli lub audytu, którą można znaleźć w całym szeregu podobnych przypadków. W celu dokonania

takiej korekty finansowej Komisja posługuje się metodą ekstrapolacji, to znaczy uwzględnia ona poziom i specyfikę struktury administracyjnej uwikłanej w to niedociągnięcie, jak też prawdopodobny zakres nadużycia.

- 14 Rozporządzenia nr 2052/88 i 4253/88 zostały uchylone z dniem 1 stycznia 2000 r. na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/1999 z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego przepisy ogólne w sprawie funduszy strukturalnych (Dz.U. L 161, s. 1).
- 15 Rozporządzenie nr 1260/1999 zgodnie z jego art. 2 ust. 1 ma zastosowanie do EFRR, EFS, Sekcji Orientacji EFOGR, jak też Instrumentu Finansowego Orientacji Rybołówstwa (IFOR).
- 16 Zgodnie z art. 39 tego rozporządzenia, zatytułowanym „Korekty finansowe”:

„1. Państwa członkowskie w pierwszej instancji [kolejności] biorą odpowiedzialność za śledzenie nieprawidłowości, działając na podstawie dowodów wszelkich zasadniczych zmian wpływających na charakter lub warunki wykonania lub nadzorowania pomocy i dokonując wymaganych korekt finansowych.

Państwo członkowskie dokonuje wymaganych korekt finansowych w związku z indywidualnymi lub systemowymi nieprawidłowościami. Korekty dokonywane przez państwo członkowskie polegają na anulowaniu całości lub części wkładu Wspólnoty. Uwolnione w ten sposób fundusze wspólnotowe mogą zostać ponownie wykorzystane przez państwo członkowskie na daną pomoc zgodnie z rozwiązaniami, które zostaną określone na podstawie art. 53 ust. 2.

2. Jeśli po dokonaniu niezbędnych weryfikacji Komisja stwierdza, że:

- a) państwo członkowskie nie spełniło swych zobowiązań w ramach art. 1;
lub
- b) całość lub część działań nie usprawiedliwia ani części, ani całości wkładu z funduszy;
lub
- c) istnieją poważne wady systemów zarządzania lub kontroli, które mogłyby prowadzić do nieprawidłowości systemowych;

Komisja zawiesza dane płatności okresowe i po przedstawieniu powodów tej decyzji domaga się od państwa członkowskiego przedstawienia uwag i, w miarę potrzeb, dokonania korekt w określonym czasie.

Jeżeli państwo członkowskie zgłasza zastrzeżenia do uwag poczynionych przez Komisję, zostaje zaproszone przez Komisję na spotkanie, w trakcie którego obie strony w ramach współpracy opartej na partnerstwie dokładają starań dla osiągnięcia porozumienia w sprawie tych uwag i wniosków z nich wyciągniętych.

3. Na zakończenie okresu wyznaczonego przez Komisję, jeżeli nie zostało osiągnięte porozumienie, a państwo członkowskie nie dokonało korekt, biorąc pod uwagę uwagi dokonane przez państwo członkowskie, Komisja może w ciągu trzech miesięcy podjąć decyzję o:

- a) obniżeniu wpłaty [...]
lub

- b) dokonaniu wymaganych korekt finansowych poprzez anulowanie całości lub części wkładu funduszy dla danej pomocy.

Przy podejmowaniu decyzji o wielkości korekty Komisja bierze pod uwagę, zgodnie z zasadą proporcjonalności, rodzaj nieprawidłowości lub zmiany, jak również zakres i następstwa finansowe wad stwierdzonych w systemach zarządzania lub kontroli państw członkowskich.

Przy braku decyzji zgodnie z lit. a) lub b) płatności okresowe zostają niezwłocznie odwieszone.

[...]”.

- 17 Rozporządzenie (WE) nr 1783/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 1999 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Dz.U. L 213, s. 1), które uchyliło rozporządzenie nr 4254/88, nie zawiera przepisów dotyczących korekt finansowych.

- 18 Artykuł 5 rozporządzenia Komisji (WE) nr 448/2001 z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/1999 w zakresie procedury dokonywania korekt finansowych pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych (Dz.U. L 64, s. 13) jest sformułowany następująco:

„1. Z wyjątkiem należycie uzasadnionych wypadków, gdy można uzgodnić z Komisją dłuższy termin, okres, w którym zainteresowane państwo członkowskie może odpowiedzieć na wniosek o przedłożenie swych uwag, zgodnie z art. 39 ust. 2 akapit pierwszy rozporządzenia (WE) nr 1260/1999, i jeśli jest to konieczne, dokonać korekt, ustala się na dwa miesiące.

2. Jeżeli Komisja proponuje korekty finansowe na podstawie ekstrapolacji lub według stawki ryczałtowej, państwu członkowskiemu należy zapewnić możliwość wykazania poprzez badanie odpowiedniej dokumentacji, że nieprawidłowość miała faktycznie mniejszy zakres, niż ocenia Komisja. W porozumieniu z Komisją państwo członkowskie może ograniczyć zakres takiego badania do odpowiednio proporcjonalnej części lub próbki danej dokumentacji. Z wyjątkiem należycie uzasadnionych wypadków takie badanie nie może trwać dłużej niż kolejne dwa miesiące po dwumiesięcznym okresie określonym w ust. 1. Wyniki takiego badania analizuje się w sposób określony w art. 39 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (WE) nr 1260/1999. Komisja uwzględnia wszelkie dowody dostarczone przez państwo członkowskie w terminach, o których mowa powyżej.

3. W każdym przypadku, jeżeli państwo członkowskie nie zgadza się z uwagami przedstawionymi przez Komisję, i zgodnie z art. 39 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia (WE) nr 1260/1999 odbywa się przesłuchanie, trzymiesięczny okres, w ciągu którego Komisja może wydać decyzję zgodnie z art. 39 ust. 3 niniejszego rozporządzenia, rozpoczyna bieg od dnia przesłuchania”.

- 19 Rozporządzenie nr 1260/1999, które miało zostać zrewidowane przez Radę najpóźniej w dniu 31 grudnia 2006 r., zostało uchylone rozporządzeniem Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności (Dz.U. L 210, s. 25), które to rozporządzenie stosuje się zgodnie z jego art. 1 ust. 1 do tych funduszy bez uszczerbku dla szczególnych przepisów ustanowionych w rozporządzeniach regulujących każdy z tych funduszy.
- 20 Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1783/1999 (Dz.U. L 210, s. 1) nie zawiera żadnego przepisu dotyczącego procedury z zakresu korekt finansowych, o których może zdecydować Komisja. To samo odnosi się do rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1083/2006 i rozporządzenia nr 1080/2006 (Dz.U. L 371, s. 1).

21 Wspomniane korekty finansowe są przedmiotem przepisów wspólnych dla tych trzech funduszy, ustanowionych w art. 99–102 rozporządzenia nr 1083/2006.

22 Artykuł 100 tego ostatniego rozporządzenia, zatytułowany „Procedura”, stanowi:

„1. Przed podjęciem decyzji o dokonaniu korekty finansowej Komisja wszczyna procedurę, informując państwo członkowskie o swych tymczasowych wnioskach i wzywając państwo członkowskie do zgłoszenia uwag w terminie dwóch miesięcy.

W przypadku gdy Komisja zaproponuje korektę finansową na podstawie ekstrapolacji lub ryczałtu, państwo członkowskie otrzymuje możliwość wykazania, poprzez analizę odnośnych dokumentów, że rzeczywisty zakres nieprawidłowości był mniejszy niż w ocenie Komisji. W porozumieniu z Komisją państwo członkowskie może ograniczyć zakres takiej analizy do stosownej części odnośnych dokumentów lub ich próbki. Z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków termin przeznaczony na taką analizę nie przekracza kolejnego okresu dwóch miesięcy następującego po dwumiesięcznym okresie, o którym mowa w akapicie pierwszym.

2. Komisja uwzględni wszelkie dowody przedstawione przez państwo członkowskie w terminach, o których mowa w ust. 1.

3. W przypadku gdy państwo członkowskie nie akceptuje tymczasowych wniosków Komisji, państwo członkowskie jest wzywane do wzięcia udziału w przesłuchaniu przez Komisję, podczas którego obie strony, na zasadzie współpracy opartej na partnerstwie, podejmują wysiłki w celu osiągnięcia porozumienia dotyczącego poczynionych uwag i wynikających z nich wniosków.

4. W przypadku osiągnięcia porozumienia państwo członkowskie może powtórnie wykorzystać dane fundusze wspólnotowe zgodnie z art. 98 ust. 2 akapit drugi.

5. W przypadku braku porozumienia Komisja podejmuje decyzję w sprawie korekty finansowej w terminie sześciu miesięcy od daty przesłuchania, uwzględniając wszystkie informacje i uwagi przedłożone w trakcie trwania procedury. Jeśli przesłuchanie nie ma miejsca, sześciomiesięczny okres rozpoczyna bieg dwa miesiące po dacie zaproszenia wysłanego przez Komisję”.

23 Artykuł 108 rozporządzenia nr 1083/2006, zatytułowany „Wejście w życie”, w akapitach pierwszym i drugim przewiduje:

„Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Przepisy ustanowione w art. 1–16, 25–28, 32–40, 47–49, 52–54, 56, 58–62, 69–74, 103–105 i 108 stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wyłącznie dla programów na lata 2007–2013. Pozostałe przepisy stosuje się od dnia 1 stycznia 2007 r.”.

24 Rozporządzenie nr 1083/2006 zostało uchylone rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347, s. 320), którego art. 145 ust. 6 stanowi, że „[a]by dokonać korekty finansowej, Komisja podejmuje decyzję, w drodze aktów wykonawczych, w terminie sześciu miesięcy od daty przesłuchania lub od daty otrzymania dodatkowych informacji, jeżeli dane państwo członkowskie zgadza się na przedłożenie takich dodatkowych informacji w następstwie przesłuchania.

Komisja bierze pod uwagę wszystkie informacje i uwagi przedłożone w trakcie trwania procedury. Jeśli przesłuchanie nie ma miejsca, sześciomiesięczny okres rozpoczyna się dwa miesiące po dacie wezwania na przesłuchanie wysłanego przez Komisję”.

- 25 Zgodnie z art. 154 rozporządzenia nr 1303/2013 art. 145 tego rozporządzenia ma zastosowanie od dnia 1 stycznia 2014 r.
- 26 Wspomniany art. 145 znajduje się w części czwartej rozporządzenia nr 1303/2013, która zawiera przepisy ogólne mające zastosowanie do EFRR, EFS, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie zarządzania i kontroli, zarządzania finansowego, zestawienia wydatków i korekt finansowych.
- 27 Ani rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz.U. L 347, s. 289), ani rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 480/2014 Komisji z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie nr 1303/2013 (Dz.U. L 138, s. 5) nie zawierają przepisu dotyczącego procedury z zakresu korekt finansowych, o których może zdecydować Komisja.

Okoliczności powstania sporów i decyzje dotyczące Turyngii i Berlina Wschodniego

- 28 W dniu 29 lipca 1994 r. Komisja przyjęła decyzję 94/628/WE dotyczącą ustanowienia wspólnotowych ram wsparcia dla wspólnotowych interwencji strukturalnych w regionach Niemiec objętych celem nr 1, to jest w Meklemburgii-Pomorzu Przednim, Brandenburgii, Saksonii-Anhalcie, Saksonii, Turyngii oraz Berlinie Wschodnim (Dz.U. L 250, s. 18). Decyzja ta pozwoliła na ustanowienie programów operacyjnych w nowych krajach związkowych i Berlinie Wschodnim.
- 29 Okoliczności faktyczne leżące u podstaw niniejszych sporów, wynikające z zaskarżonych wyroków i decyzji dotyczących Turyngii i Berlina Wschodniego (zwanymi dalej łącznie „spornymi decyzjami”), można streścić następująco.

Sprawa C-549/12 P

- 30 Decyzją C(94) 1939/5 z dnia 5 sierpnia 1994 r. Komisja zatwierdziła program operacyjny dla kraju związkowego Turyngii objętego celem nr 1 w Niemczech (Arinco nr 94.DE.16.005) (zwany dalej „interwencją na rzecz Turyngii”), przewidujący udział funduszy strukturalnych w wysokości 1 021 771 000 ECU, podniesiony do kwoty 1 086 827 000 EUR decyzją C(99) 5087 z dnia 29 grudnia 1999 r., z finansowaniem z EFRR do kwoty maksymalnej 1 020 719 000 EUR. Jako organ zarządzający wyznaczono ministerstwo gospodarki i transportu kraju związkowego Turyngii.
- 31 W odniesieniu do działania 2.1 dotyczącego wsparcia dla działalności produkcyjnej małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) decyzja C(99) 5087 ustaliła kwotę całkowitą wydatków na 674 104 000 EUR, a udział EFRR na kwotę 337 052 000 EUR.
- 32 W roku 2001 Komisja prowadziła regularny audyt systemów zarządzania i kontroli w kraju związkowym Turyngii na podstawie art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 4253/88 i art. 14 rozporządzenia nr 2064/97.
- 33 W dniu 30 stycznia 2002 r. Komisja przedstawiła swoje sprawozdanie końcowe odnośnie do programów operacyjnych w krajach związkowych Turyngii i Saksonii-Anhalcie, zawierające określone zalecenia.

- 34 W dniu 24 czerwca 2002 r. oświadczenie przewidziane w art. 8 rozporządzenia nr 2064/97 zostało sporządzone przez spółkę audytową i przekazane Komisji.
- 35 Pismem z dnia 18 lipca 2002 r. władze niemieckie przedstawiły swój wniosek o płatność końcową dla interwencji na rzecz Turyngii. W dniu 27 czerwca 2003 r. Komisja zakończyła tę interwencję i dokonała płatności końcowej w wysokości zgodnej z wnioskiem.
- 36 Po zakończeniu wspomnianej interwencji Trybunał Obrachunkowy Wspólnot Europejskich odbył w miesiącach październiku, listopadzie i grudniu 2003 r. szereg wizyt kontrolnych i przeprowadził w 2004 r. analizę słabych punktów tej interwencji w ramach badania poświadczenia wiarygodności za rok gospodarczy 2003. Zbadano 28 projektów z działania 2.1.
- 37 W dniu 22 czerwca 2004 r. Trybunał Obrachunkowy przedłożył swoje tymczasowe sprawozdanie pokontrolne władzom niemieckim. Pismami z dnia 31 sierpnia i 13 października 2004 r. władze te przekazały Trybunałowi Obrachunkowemu dodatkowe informacje.
- 38 Trybunał Obrachunkowy pismem z dnia 17 stycznia 2005 r. przekazał swoje sprawozdanie pokontrolne władzom niemieckim. Wskazał w nim szereg pojedynczych i systemowych nieprawidłowości dotyczących poszczególnych operacji, błędów w obliczeniu maksymalnej kwoty pomocy oraz brak dokumentów potwierdzających niektóre rodzaje wydatków, takich jak koszty ogólne lub środki własne. Sprawozdanie zawierało wniosek o istnieniu niedociągnięć w systemach zarządzania i kontroli interwencji na rzecz Turyngii. Poziom błędów stwierdzony w 28 projektach objętych działaniem 2.1 wyniósł 31,36%.
- 39 Pismem z dnia 19 października 2006 r. Komisja przekazała władzom niemieckim pierwsze rezultaty swej analizy wspomnianego sprawozdania pokontrolnego i zwróciła się do nich, aby przedstawiły jej swoje uwagi.
- 40 Na podstawie analizy słabych punktów przeprowadzonej przez Trybunał Obrachunkowy Komisja poinformowała kraj związkowy Turyngię o korektach finansowych na kwotę 135 mln EUR. W następstwie konsultacji dwustronnych pewne uwagi krytyczne jednak cofnięto.
- 41 Pismem z dnia 5 stycznia 2007 r. władze niemieckie odpowiedziały na pismo Komisji z dnia 19 października 2006 r., sprzeciwiając się zastosowaniu ekstrapolowanych korekt finansowanych i dostarczając dodatkowe dokumenty poświadczające kwalifikowalność określonych wydatków.
- 42 Pismem z dnia 23 kwietnia 2007 r. Komisja zaprosiła władze niemieckie na spotkanie dwustronne, które odbyło się w dniu 8 maja 2007 r. w Brukseli. W wyniku negocjacji przeprowadzonych podczas tego spotkania władze te zobowiązały się przedstawić dodatkowe dowody na kwalifikowalność niektórych operacji i niektórych pozycji w wydatkach w terminie dwóch tygodni od dnia tego spotkania. Informacje te zostały przesłane Komisji pismem z dnia 22 czerwca 2007 r.
- 43 Decyzją dotyczącą Turyngii Komisja na podstawie art. 24 rozporządzenia nr 4253/88 obniżyła o 81 425 825,67 EUR pomoc finansową EFRR w ramach interwencji na rzecz tego kraju związkowego ze względu na pojedyncze i systemowe nieprawidłowości stwierdzone w działaniu 2.1. Komisja dokonała ekstrapolacji poziomu błędów na całość działania 2.1, biorąc za podstawę poziom błędów w wysokości 23,88%. Wyliczyła ona kwotę 1 232 012,70 EUR dla nieprawidłowości indywidualnych oraz kwotę 80 193 812,97 EUR dla nieprawidłowości systemowych.

Sprawa C-54/13 P

- 44 Decyzją C(94) 1973 z dnia 5 sierpnia 1994 r. Komisja zatwierdziła program operacyjny dla Berlina Wschodniego objętego celem nr 1 (Arinco nr 94.DE. 16.006) (zwany dalej „interwencją na rzecz Berlina Wschodniego”). Decyzja ta przewidywała udział funduszy strukturalnych w wysokości 743 112 000 ECU, podniesiony następnie do kwoty 779 154 000 EUR, w tym 540 886 000 EUR z EFRR.
- 45 Jako organ zarządzający wyznaczono ministerstwo gospodarki, technologii i kobiet kraju związkowego Berlina.
- 46 Pismem z dnia 24 marca 2003 r. władze niemieckie przedstawiły swój wniosek o płatność końcową w odniesieniu do interwencji na rzecz Berlina Wschodniego.
- 47 W dniach od 16 do 20 lutego 2004 r., od 29 marca do 2 kwietnia 2004 r. i od 7 do 11 marca 2005 r. Komisja i upoważnione przez nią zewnętrzne przedsiębiorstwo audytorskie przeprowadziły szereg kontroli w ramach audytów końcowych programów współfinansowanych przez EFRR w okresie programowania 1994–1999.
- 48 Pismami z dnia 31 maja i 15 grudnia 2005 r. Komisja przekazała władzom niemieckim swoje sprawozdanie z audytu, w którym stwierdziła różne systemowe nieprawidłowości dotyczące poszczególnych operacji, takie jak zgłoszenie wydatków niekwalifikowalnych, naruszenie zasad udzielania zamówień publicznych czy też brak dowodów. Dla 29 projektów objętych interwencją na rzecz Berlina Wschodniego, które zostały faktycznie skontrolowane, poziom błędów wynosił 7,56%. Siedmiu spośród 36 wybranych projektów nie można było skontrolować z powodu upadłości.
- 49 Pismami z dnia 21 października 2005 r. i 31 marca 2006 r. władze niemieckie przedstawiły swoje uwagi co do tych ustaleń i przekazały Komisji dodatkowe informacje.
- 50 Pismem z dnia 26 stycznia 2007 r. Komisja przedstawiła wspomnianym władzom swoje tymczasowe wnioski.
- 51 Pismem z dnia 9 lipca 2007 r. władze niemieckie sprzeciwiły się zastosowaniu korekt finansowanych ryczałtowych i ekstrapolowanych, podnosząc brak podstawy prawnej, i dostarczyły dodatkowe dokumenty poświadczające zgodność z prawem określonych wydatków.
- 52 Po uwzględnieniu dostarczonych dodatkowych informacji i dowodów wnioski dotyczące wyników przeprowadzonego audytu zostały zmodyfikowane i przekazane władzom niemieckim pismem z dnia 30 sierpnia 2007 r.
- 53 Spotkanie dwustronne odbyło się w Brukseli w dniu 14 września 2007 r. W wyniku negocjacji przeprowadzonych podczas tego spotkania władze te zobowiązały się przedstawić dodatkowe dowody na kwalifikowalność niektórych interwencji i pozycji w wydatkach w terminie czterech tygodni od dnia tego spotkania. Informacje te zostały przesłane Komisji pismem z dnia 12 października 2007 r. Kwestie poruszone na tym spotkaniu zostały ujęte w protokole datowanym na dzień 12 listopada 2007 r.
- 54 Decyzją dotyczącą Berlina Wschodniego Komisja zmniejszyła o 12 900 719,52 EUR, to jest 2,68%, kwotę pomocy finansowej z EFRR na interwencję na rzecz Berlina Wschodniego. Instytucja ta przyjęła za podstawę poziom błędów wynoszący 3,63% dla 29 skontrolowanych projektów. Wychodząc z finansowania EFRR przyznanego na program operacyjny w wysokości 951 243 399 marek niemieckich (DEM) i opierając się na obliczeniach przeprowadzonych w programie komputerowym Audit Command Language (ACL), Komisja zastosowała ekstrapolowaną korektę finansową w wysokości 25 516 719 DEM, oznaczającą zmniejszenie o 2,68% pomocy finansowej z EFRR na całość omawianego programu.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżone wyroki

- 55 Pismami złożonymi w sekretariacie Sądu, odpowiednio, w dniach 4 i 8 lipca 2008 r. Republika Federalna Niemiec wniosła skargi o stwierdzenie nieważności spornych decyzji.
- 56 Królestwo Hiszpanii, Republika Francuska i Królestwo Niderlandów przystąpiły do obu tych postępowań przed Sądem w charakterze interwenientów popierających żądania Republiki Federalnej Niemiec.
- 57 Na poparcie skargi na decyzję dotyczącą Turyngii Republika Federalna Niemiec podniosła pięć zarzutów, dotyczących, odpowiednio: pierwszy i drugi – naruszenia art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 4253/88, trzeci – braku kontroli na miejscu przeprowadzonej przez Komisję, czwarty – naruszenia zasad ochrony uzasadnionych oczekiwań, pewności prawa oraz lojalnej współpracy, i piąty – naruszenia zasady proporcjonalności.
- 58 Na poparcie skargi na decyzję dotyczącą Berlina Wschodniego owo państwo członkowskie podniosło pięć zarzutów, dotyczących, odpowiednio: pierwszy i drugi – naruszenia art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 4253/88, trzeci – naruszenia zasady proporcjonalności, czwarty – braku uzasadnienia, i piąty – naruszenia zasady partnerstwa.
- 59 Zaskarżonymi wyrokami Sąd oddalił podniesione zarzuty jako bezzasadne oraz oddalił obie skargi w całości.

Postępowanie przed Trybunałem

- 60 W dniu 29 listopada 2012 r. Republika Federalna Niemiec wniosła odwołanie od wyroku Niemcy/Komisja (T-265/08, EU:T:2012:434).
- 61 Odpowiedzi na odwołanie zostały złożone przez Republikę Francuską i Komisję w dniu 15 lutego 2013 r., jak też przez Królestwo Hiszpanii w dniu 20 lutego 2013 r.
- 62 W dniu 31 stycznia 2013 r. Republika Federalna Niemiec wniosła odwołanie od wyroku Niemcy/Komisja (T-270/08, EU:T:2012:612).
- 63 Odpowiedzi na odwołanie zostały złożone przez Republikę Francuską w dniu 29 marca 2013 r., Królestwo Niderlandów w dniu 5 kwietnia 2013 r., Komisję w dniu 9 kwietnia 2013 r., jak też Królestwo Hiszpanii w dniu 12 kwietnia 2013 r.
- 64 Postanowieniem prezesa Trybunału z dnia 10 lipca 2013 r. sprawy C-549/12 i C-54/13 zostały połączone do celów ustnego etapu postępowania oraz wydania wyroku.

Żądania stron

- 65 Republika Federalna Niemiec wnosi do Trybunału o:
- uchylenie zaskarżonych wyroków i stwierdzenie nieważności spornych decyzji oraz
  - obciążenie Komisji kosztami postępowania.
- 66 Republika Francuska wnosi do Trybunału o uchylenie w całości zaskarżonych wyroków, ostateczne orzeczenie w sprawie na podstawie art. 61 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i stwierdzenie nieważności spornych decyzji.

- 67 Królestwo Hiszpanii wnosi do Trybunału o:
- uwzględnienie odwołań,
  - uchylenie zaskarżonych wyroków oraz
  - obciążenie Komisji kosztami postępowania.
- 68 Komisja wnosi do Trybunału o oddalenie odwołań i obciążenie Republiki Federalnej Niemiec kosztami.

W przedmiocie odwołań

Argumentacja stron

- 69 W sprawie C-549/12 P Republika Federalna Niemiec podnosi dwa zarzuty, oba dotyczące naruszenia art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 4253/88 w związku z art. 1 rozporządzenia nr 2988/95 i zasady kompetencji powierzonych ustanowionej w art. 5 ust. 2 TUE i art. 7 TFUE.
- 70 W sprawie C-54/13 P Republika Federalna Niemiec podnosi cztery zarzuty, z których trzy pierwsze dotyczą naruszenia art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 4253/88 w związku z art. 1 rozporządzenia nr 2988/95, jak też zasady kompetencji powierzonych ustanowionej w art. 5 ust. 2 TUE i art. 7 TFUE, a zarzut czwarty – naruszenia obowiązku uzasadnienia wynikającego z art. 81 regulaminu postępowania przed Sądem oraz art. 36 i art. 53 ust. 1 statutu Trybunału Sprawiedliwości.
- 71 W pierwszej części zarzutu pierwszego podniesionego w sprawie C-549/12 P i w zarzucie pierwszym podniesionym w sprawie C-54/13 P Republika Federalna Niemiec utrzymuje, że Sąd naruszył prawo, orzekając w zaskarżonych wyrokach, że zwykle błędy administracyjne organów krajowych stanowią „nieprawidłowości”, które uprawniają Komisję do zastosowania korekty finansowej na podstawie art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 4253/88.
- 72 W częściach drugiej i trzeciej zarzutu pierwszego podniesionego w sprawie C-549/12 P Republika Federalna Niemiec twierdzi, że nawet gdyby błędy administracyjne mogły stanowić nieprawidłowości uzasadniające korektę finansową, Sąd naruszył prawo, orzekając w wyroku Niemcy/Komisja (T-265/08, EU:T:2012:434), że naruszenia prawa krajowego i błędy, które nie mają wpływu na budżet Unii, mogą stanowić „nieprawidłowości” uzasadniające takie korekty.
- 73 W pierwszej części zarzutu drugiego podniesionego w sprawie C-549/12 P i w pierwszej części zarzutu drugiego podniesionego w sprawie C-54/13 P Republika Federalna Niemiec, popierana przez Królestwo Hiszpanii i Republikę Francuską, twierdzi, że Sąd naruszył prawo, uznając kompetencję Komisji do dokonywania korekt finansowych poprzez ekstrapolację.
- 74 W drugiej części zarzutu drugiego podniesionego w sprawie C-549/12 P Republika Federalna Niemiec, popierana przez Królestwo Hiszpanii, utrzymuje, że chociaż korekty te były możliwe, to Sąd naruszył prawo, zatwierdzając sposób ich dokonania w decyzji dotyczącej Turynii, gdyż zdaniem tego państwa członkowskiego nie wykazano żadnej szkody poniesionej przez budżet Unii w odniesieniu do części zakwestionowanych projektów, a Komisja nie była uprawniona do zakwalifikowania części zarzuczanych błędów jako systemowych.
- 75 W drugiej części zarzutu drugiego podniesionego w sprawie C-54/13 P Republika Federalna Niemiec, popierana przez Królestwo Hiszpanii, utrzymuje, że nawet gdyby z art. 24 ust. 2 rozporządzenia nr 4253/88 mogło wynikać uprawnienie Komisji do zmniejszenia kwot poprzez ekstrapolację, Sąd niezgodnie z prawem potwierdził sposób przeprowadzenia ekstrapolacji w decyzji dotyczącej Berlina

Wschodniego, gdyż zdaniem tego państwa członkowskiego z jednej strony Komisja w błędny sposób zakwalifikowała kwestionowane błędy jako systemowe, obciążające całość rozpatrywanego programu, i nie powinna była ekstrapolować obliczonego poziomu błędu na całość tego programu, a z drugiej strony nie powinna była stosować wybranej przez siebie procedury kontroli wrywkowej do rozszerzenia zmniejszenia kwot za pomocą ekstrapolacji na cały program. W trzeciej części zarzutu drugiego Republika Federalna Niemiec podnosi, że poprzez ekstrapolację niereprezentatywnych błędów i korekty ryczałtowe Komisja dokonała nieproporcjonalnego zmniejszenia pomocy finansowej udzielonej na rozpatrywany program operacyjny.

- 76 W pierwszej części zarzutu trzeciego podniesionego w sprawie C-54/13 P Republika Federalna Niemiec utrzymuje, że Sąd niesłusznie ocenił, iż Komisji przysługuje uprawnienie do zastosowania ryczałtowych korekt finansowych. W drugiej części tego zarzutu owo państwo członkowskie twierdzi, że nawet gdyby Komisja była uprawniona do zastosowania ryczałtowych korekt finansowych, Sąd naruszył prawo, dopuszczając nieproporcjonalne korekty ryczałtowe.
- 77 W czwartym z zarzutów podniesionych w sprawie C-54/13 P Republika Federalna Niemiec twierdzi, że uzasadnienie wyroku Niemcy/Komisja (T-270/08, EU:T:2012:612) nie pozwala na określenie, czy Sąd zbadał jej argumentację dotyczącą niezgodności z prawem ryczałtowych korekt finansowych, zgłoszoną w ramach pierwszej części zarzutu drugiego jej skargi przed Sądem, ani też jakie względy kierowały Sądem przy odrzuceniu tej argumentacji.
- 78 Komisja uważa, że zarzuty te są bezzasadne i że odwołania należy oddalić.

Ocena Trybunału

- 79 Należy zaznaczyć, że w zaskarżonych wyrokach Sąd orzekł w przedmiocie skarg o stwierdzenie nieważności wniesionych przez Republikę Federalną Niemiec, oddalając je, stwierdziwszy uprzednio bezpodstawność pięciu zarzutów podniesionych na poparcie tych skarg.
- 80 W ten sposób Sąd uznał, w sposób dorozumiany, lecz jednak konsekwentny, formalną prawidłowość spornych decyzji.
- 81 Niemniej w tym względzie z uzasadnienia zawartego w pkt 56–89, jak też w pkt 93 wyroków Hiszpania/Komisja (C-192/13 P, EU:C:2014:2156) i Hiszpania/Komisja (C-197/13 P, EU:C:2014:2157) wynika, że od roku 2000 przyjęcie przez Komisję decyzji w przedmiocie korekty finansowej podlega określone terminowi prawnemu.
- 82 Trybunał uważa, że w aktualnym stanie prawa Unii nie ma niczego, co podważałoby to orzecznictwo, a wręcz przeciwnie – orzecznictwo to można przenieść na niniejsze sprawy.
- 83 Jak Trybunał orzekł w pkt 94 wyroków Hiszpania/Komisja (C-192/13 P, EU:C:2014:2156) i Hiszpania/Komisja (C-197/13 P, EU:C:2014:2157), długość terminu wyznaczonego Komisji na przyjęcie decyzji jest różna w zależności od mającego zastosowanie uregulowania.
- 84 Z art. 108 akapit drugi rozporządzenia nr 1083/2006 wynika, że art. 100 tego rozporządzenia stosuje się od dnia 1 stycznia 2007 r., także w odniesieniu do programów przed okresem 2007–2013.
- 85 Zgodnie z art. 100 ust. 1 rozporządzenia nr 1083/2006 przed podjęciem decyzji o dokonaniu korekty finansowej Komisja wszczyna procedurę, informując państwo członkowskie o swych tymczasowych wnioskach i wzywając je do zgłoszenia uwag w terminie dwóch miesięcy. W przypadku gdy państwo członkowskie nie akceptuje tymczasowych wniosków Komisji, jest ono zapraszane przez Komisję na

podstawie art. 100 ust. 3 tego rozporządzenia do wzięcia udziału w przesłuchaniu, podczas którego obie strony, na zasadzie współpracy opartej na partnerstwie, podejmują wysiłki w celu osiągnięcia porozumienia dotyczącego poczynionych uwag i wynikających z nich wniosków.

- 86 Zgodnie z art. 100 ust. 5 rozporządzenia nr 1083/2006 Komisja podejmuje decyzję w sprawie korekty finansowej w terminie sześciu miesięcy od daty przesłuchania, a jeśli przesłuchanie nie miało miejsca, sześciomiesięczny termin rozpoczyna bieg dwa miesiące po dacie wysłania zaproszenia przez Komisję.
- 87 Z przepisów tych wynika, że jeżeli państwo członkowskie nie akceptuje tymczasowych wniosków Komisji, to wysłanie przez nią zaproszenia na przesłuchanie i przeprowadzenie przesłuchania są wymagane dla prawidłowości procedury w przedmiocie korekty finansowej i powodują wszczęcie biegu terminu, w którym Komisja musi przyjąć decyzję o dokonaniu takiej korekty.
- 88 Tymczasem z akt przedłożonych Trybunałowi nie wynika, by po powiadomieniu o swoich tymczasowych wnioskach Komisja skierowała do Republiki Federalnej Niemiec zaproszenie na przesłuchanie lub by takie przesłuchanie się odbyło, w rozumieniu art. 100 ust. 3 i 5 rozporządzenia nr 1083/2006. Z akt tych wynika natomiast, że spotkania dwustronne odbyły się w Brukseli, odpowiednio, w dniach 8 maja i 14 września 2007 r. między Komisją a przedstawicielami Republiki Federalnej Niemiec.
- 89 Należy przypomnieć w tym względzie, że ponieważ chodzi tu o decyzje mające znaczny wpływ na budżet, jest w interesie zarówno danego państwa członkowskiego, jak i Komisji, aby zakończenie procedury dotyczącej korekty finansowej było przewidywalne, co wymaga ustanowienia wcześniej określonego terminu przyjęcia ostatecznej decyzji. Należy również wskazać, że przekroczenie terminu przewidzianego dla przyjęcia decyzji w przedmiocie korekty finansowej nie jest zgodne z ogólną zasadą dobrej administracji (wyroki: Hiszpania/Komisja, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, pkt 88; Hiszpania/Komisja, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, pkt 88).
- 90 W tych okolicznościach Komisja nie może zwolnić się ze swego obowiązku przyjęcia decyzji, za pomocą których dokonuje ona korekt finansowych, we wcześniej określonym terminie, zaniechując działań, które wszczynają bieg tego terminu.
- 91 W każdym razie nawet przy założeniu, że spotkania dwustronne, które odbyły się, odpowiednio, w dniach 8 maja i 14 września 2007 r., można porównać do przesłuchań w rozumieniu art. 100 ust. 3 i 5 rozporządzenia nr 1083/2006 dla celów obliczania terminów na przyjęcie decyzji, w drodze których Komisja dokonuje korekt finansowych, należy stwierdzić, że sporne decyzje zostały przyjęte, odpowiednio, w dniach 30 i 29 kwietnia 2008 r. i że Komisja nie dochowała terminu wyznaczonego w art. 100 ust. 5 rozporządzenia nr 1083/2006.
- 92 Tymczasem z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika, że brak poszanowania przepisów proceduralnych dotyczących przyjęcia aktu, z którym wiążą się niekorzystne skutki, jak na przykład okoliczność, że Komisja nie przyjęła spornej decyzji w terminie wyznaczonym przez prawodawcę Unii, stanowi naruszenie istotnych wymogów proceduralnych, które sąd unijny powinien uwzględnić z urzędu (zob. wyroki: Hiszpania/Komisja, C-192/13 P, EU:C:2014:2156, pkt 103; Hiszpania/Komisja, C-197/13 P, EU:C:2014:2157, pkt 103 i przytoczone tam orzecznictwo; a także Hiszpania/Komisja, C-429/13 P, EU:C:2014:2310, pkt 34).
- 93 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem poza szczególnymi przypadkami, zwłaszcza przewidzianymi w regulaminach sądów unijnych, sąd unijny nie może oprzeć orzeczenia na uwzględnionej z urzędu przesłance, nawet jeżeli miałyby ona charakter bezwzględnej przeszkody procesowej, bez wcześniejszego wezwania stron do przedstawienia uwag w tym przedmiocie (zob. wyroki: Komisja/Irlandia i in., C-89/08 P, EU:C:2009:742, pkt 57; a także OHIM/National Lottery Commission, C-530/12 P, EU:C:2014:186, pkt 54).

- 94 Co się tyczy kwestii terminu, w którym należy przyjąć decyzję w przedmiocie korekty finansowej, należy zaznaczyć, że w sprawach zakończonych wyrokami Hiszpania/Komisja (C-192/13 P, EU:C:2014:2156) i Hiszpania/Komisja (C-197/13 P, EU:C:2014:2157), które dotyczyły zasadniczo identycznych kwestii faktycznych i prawnych, Komisja miała już sposobność omówienia tej kwestii. Poza tym w sprawach tych Trybunał wezwał strony do skupienia się w ich wystąpieniach na wspomnianej kwestii.
- 95 Ponadto orzecznictwo to zostało od tamtej pory potwierdzone wielokrotnie przez Trybunał (zob. wyroki: Hiszpania/Komisja, C-429/13 P, EU:C:2014:2310; Hiszpania/Komisja, C-513/13 P, EU:C:2014:2412).
- 96 Wynika stąd z jednej strony, że Komisja miała dość sposobności do przedstawienia w ramach kontradyktoryjnego postępowania swych zarzutów i argumentów co do znaczenia terminu określonego w art. 100 ust. 5 rozporządzenia nr 1083/2006, a z drugiej strony, że orzecznictwo Trybunału dotyczące wykładni, jaką należy nadać temu przepisowi, należy uznać za utrwalone.
- 97 Należy zatem stwierdzić, że niniejsza sprawa stanowi szczególny przypadek w rozumieniu orzecznictwa przypomnianego w pkt 93 niniejszego wyroku i że nie ma potrzeby wzywania stron do przedstawienia uwag w przedmiocie tej przesłanki.
- 98 W tych warunkach należy stwierdzić, że Komisja przyjęła sporne decyzje bez zachowania terminu prawnego przewidzianego w rozporządzeniu Rady.
- 99 W konsekwencji Sąd naruszył prawo, oddalając wniesione przez Republikę Federalną Niemiec skargi, zamiast wymierzyć sankcję za naruszenie istotnych wymogów proceduralnych, którymi obciążone są sporne decyzje.
- 100 Zaskarżone wyroki należy zatem uchylić.

W przedmiocie skarg w pierwszej instancji

- 101 Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy Statutu, jeżeli odwołanie jest zasadne, Trybunał uchyli orzeczenie Sądu. Trybunał może wówczas wydać ostateczne orzeczenie w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala.
- 102 W niniejszym przypadku Trybunał posiada niezbędne dane, by wydać ostateczne rozstrzygnięcie w przedmiocie skarg o stwierdzenie nieważności spornych decyzji wniesionych do Sądu przez Republikę Federalną Niemiec.
- 103 W tym względzie wystarczy wskazać, że ze względów przedstawionych w pkt 81–99 niniejszego wyroku należy stwierdzić nieważność spornych decyzji z uwagi na naruszenie istotnych wymogów proceduralnych.

W przedmiocie kosztów

- 104 Zgodnie z art. 184 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem, jeżeli odwołanie jest zasadne i Trybunał orzeka wyrokiem kończącym postępowanie w sprawie, Trybunał rozstrzyga o kosztach.
- 105 Zgodnie z art. 138 § 1 tego regulaminu, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Republika Federalna Niemiec wygrała sprawę w ramach odwołania,

a skargi wniesione do Sądu zostały uwzględnione, należy zgodnie z żądaniem Republiki Federalnej Niemiec obciążyć Komisję własnymi kosztami, a także kosztami poniesionymi przez to państwo członkowskie zarówno w pierwszej instancji, jak i w postępowaniu odwoławczym.

¹⁰⁶ Zgodnie z art. 140 § 1 wspomnianego regulaminu postępowania, mającego także zastosowanie *mutatis mutandis* do postępowania odwoławczego na podstawie jego art. 184 § 1, państwa członkowskie interweniujące w sprawie pokrywają własne koszty. Na podstawie tych przepisów Królestwo Hiszpanii, Republika Francuska i Królestwo Niderlandów pokrywają własne koszty.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Wyroki Sadu Unii Europejskiej Niemcy/Komisja (T-265/08, EU:T:2012:434) i Niemcy/Komisja (T-270/08, EU:T:2012:612) zostają uchylone.**
- 2) **Stwierdza się nieważność decyzji Komisji C(2008) 1690 wersja ostateczna z dnia 30 kwietnia 2008 r. w przedmiocie zmniejszenia pomocy finansowej Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w programie operacyjnym w regionie objętym celem nr 1 w kraju związkowym Turynia (Niemcy) (lata 1994–1999) zgodnie z decyzją Komisji C(94) 1939/5 z dnia 5 sierpnia 1994 r. oraz decyzji Komisji C(2008) 1615 wersja ostateczna z dnia 29 kwietnia 2008 r. w przedmiocie zmniejszenia pomocy finansowej Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) przyznanej decyzją Komisji C(94) 1973 z dnia 5 sierpnia 1994 r. na program operacyjny dla Berlina Wschodniego (Niemcy) objęty celem nr 1 (1994–1999).**
- 3) **Komisja Europejska zostaje obciążona kosztami Republiki Federalnej Niemiec i własnymi kosztami, poniesionymi zarówno w postępowaniu w pierwszej instancji, jak i w niniejszym postępowaniu odwoławczym.**
- 4) **Królestwo Hiszpanii, Republika Francuska i Królestwo Niderlandów pokrywają własne koszty.**

Podpisy